

Toespraak Arnout van Kempen t.g.v. onthulling Brenda Westra Foyer

NBA, 15 oktober 2019

Brenda Westra zag ik voor het eerst ongeveer een kwart eeuw geleden. Zij was jong, maar al intens bezig met het accountantsberoep. Ik was nog iets jonger en had geen benul. Het was de tijd van de eerste poging van NIVRA en NOVAA om te fuseren. Een clubje RA's rond de heer Blokdijk verzette zich hevig tegen deze fusie.

Brenda trok intussen de wereld in met haar 'derde weg'. Dat was de eerste keer dat ik Brenda ontmoette. Zij kwam bij de Vereniging van Accountancystudenten uitleggen dat wel of niet fuseren bijzaak was. De hoofdzaak was: schaf de controleplicht af en stel accountants bloot aan de tucht van de markt. Het is een visie die me direct aanspraak en die ik ook nooit meer los gelaten heb.

Sinds die eerste ontmoeting bleef Brenda een fenomeen. Er werd over haar gefluisterd met ontzag, en terecht. Ze noemde zichzelf een rebel, en dat was ze. Een rebel met een missie en met een systeem.

Haar basisregel was simpel en effectief: niet roepen vanaf de zijlijn, maar eerst zorgen dat je weet waarover je praat, dan handelen en DAN mag je pas roepen. Een methode die zij toepaste bij haar aanval op de heren professoren. Een aanval waar hele generaties accountants haar nog dankbaar om zijn overigens.

Zij was van mening dat het vak Administratieve Organisatie in de accountantsopleiding bol stond van de academische pretenties, maar feitelijk slechts gericht was op het uit je hoofd leren van sjablonen. Dat beweerde ze niet, dat bewees ze. Ze schreef voor studenten een boek zonder enige wetenschappelijke pretentie, maar propvol sjablonen. De boodschap: leer dit uit je hoofd en je haalt het vak. Dat bleek te kloppen, en daarmee behaalde ze haar gelijk over de opleiding. Het vak Controleleer werd al even efficiënt van hoogdravendheid ontdaan.

Brenda was niet zo onder de indruk van ego's of posities, maar ze had een scherp oog voor mensen. Een anekdote die dat mooi illustreert vind ik, is dat ze ooit stelde: 'iedereen die de top van een groot accountantskantoor bereikt is een rat'. Maar Roger Dassen, toen de topman van Deloitte, had ze erg hoog zitten. Is hij dan ook een rat, vroeg ik haar? Nee, Roger niet. Roger deugt! De mens, ontdaan van positie, kon bij Brenda op waardering rekenen.

Ik heb jaren later direct met Brenda kunnen samenwerken. Ik werkte voor de AFM aan het accountantstoezicht en bij het ministerie van Financiën aan de Wet toezicht accountantskantoren, de Wta. Met name in het team van het ministerie was ik tussen juristen en beleidsambtenaren de enige met een accountantsachtergrond en ik had behoefte aan iemand om mee te sparren. Brenda was meer dan bereid om die rol in te vullen. In verschillende horeca-gelegenheden van Amsterdam, soms was ik nog wat wagenziek na in haar Porsche als passagier door de stad scheuren, spiegelde ze de vorderingen die we maakten aan haar diepgaande kennis van Limperg, haar eigen visies op het accountantsberoep, en aan onze gezamenlijke discussies.

Deze gesprekken behoren niet tot de geschreven geschiedenis van het accountantsberoep, en dat is ergens wel jammer, want ze hadden een grotere impact op het gehele beroep dan iemand ooit zal weten.

Voor Brenda zelf zal het genoeg zijn geweest, vermoed ik. Dat ze impact had, daar ging het om. Iedere mislukking een extra reden om nog harder te werken, ieder succes slechts één stap vooruit naar het einddoel: niets minder dan de redding van het accountantsberoep uit de handen van geldwolven en prutsers. Het voorrecht dat je je accountant mag noemen roept een verplichting op naar de maatschappij. Ook dat is een les die ik van Brenda geleerd heb: accountants zijn geen cijferjunkies, geen rekenmeesters. Zij zijn verdedigers van de waarheid, bakens van integriteit en degenen die een moreel-ethische positie durven in te nemen en uit te spreken.

Nou ja, zo zou het moeten zijn.

En nu dan erkenning voor deze grote rebel. Een foyer naar je vernoemd krijgen. Ik geloof dat ze het wel grappig zou vinden. Over Limperg zei ze ooit tegen me: niemand kent zijn werk nog, niemand doet er nog iets mee, maar nu hij ongevaarlijk is strooien ze nog graag met zijn naam.

Ik ben blij dat ze vandaag erkenning krijgt. Maar ik heb haar waarschuwing gehoord: haar naam onthouden is één ding, maar laat ons vooral niet vergeten ook haar missie te onthouden, en voort te zetten.

De rechter heeft in twee zaken, in eerste en tweede aanleg, de AFM terecht gewezen. De Commissie Toekomst Accountancy heeft gewezen op het belang van toezicht dat opbouwend is, kwaliteitsbevorderend. Rechter en commissie wijzen er op dat het toezicht niet teveel gericht mag zijn op het vinden van schendingen van regels in dossiers. Maar het beroep zou zich ernstig vergissen als dat tot opluchting leidt: zie je wel, de toezichthouder zit fout, we doen het nog niet zo slecht, zowel rechter als CTA zeggen het!

En natuurlijk, straks komt Marcel Pheijffer met zijn vervelende kritiek nog even, maar we hebben de storm doorstaan!

Laat dat de gedachte niet zijn, als we tegelijk Brenda Westra eren als grote onder de accountants. Als dit beroep werkelijk Brenda wil eren, dan is wat we hier vandaag doen een mooie zichtbare uiting, maar Brenda werkelijk eren is vooral een weg naar binnen. Een weg van zelfreflectie, van groei naar authentieke verantwoordelijkheid, en zo u wil, een weg naar een wat romantischer beeld van de accountant.

Dat haar naam hier vereeuwigd wordt is goed en terecht en zeer verdiend. Maar iedere accountant die vanuit echte liefde voor het vak, vanuit innerlijke integriteit, oprecht bijdraagt aan een mooiere wereld, laat Brenda een beetje voortbestaan.

Ik dank u voor uw aandacht